

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Орлин Радев, доцент по правна информатика и информационно право във Варненски свободен университет „Черноризец Храбър”,

член на научно жури съгласно Заповед № РД-38-251 от 23.05.2019 г. на Ректора на Софийския университет „Св. Климент Охридски“,

за защита на дисертационния труд на ВАЛЕНТИН КРАСИМИРОВИЧ КАМЕНОВ на тема: „Официални електронни издания на нормативните юридически актове“ за придобиване на образователната и научна степен “доктор“ по професионално направление 3.6.Право (Правна информатика)
Научен ръководител: Проф. д.ю.н. Вихър Кискинов

УВАЖАЕМИ ЧЛЕНОВЕ НА НАУЧНОТО ЖУРИ,

С голям интерес и внимание проучих представения от дисертанта Валентин Каменов дисертационен труд „Официални електронни издания на нормативните юридически актове“, както и съпътстващите го материали. Избраната от дисертанта тема е изключително актуална и значима с оглед на създаването на едно качествено законодателство, както и за осигуряване на своевременно и достъпно правно информиране на правните субекти и оттам – адекватно, съзнателно и информирано спазване на правните предписания. С удоволствие и удовлетворение мога да направя констатацията, че дисертантът се е справил на много високо ниво с поставените от него задачи по решаването на тази проблематика, разкрити и изведени от изследването и анализирането на правната теория и практика в тази област, както и от обективната обществена необходимост, и е представил едно качествено, съвестно проведено и компетентно обосновано и защитено представяне на достигнатите резултати на самостоятелни изследователски търсения и усилия на млад и перспективен учен. Работата е сред малкото изследвания в тази област и определено представлява новост със съществен принос както в правната наука, така и особено в практическите измерения и следствия от достигнатите от автора изводи и предложения.

Авторефератът, представен от дисертанта, представя обективно и коректно съдържанието, целите и задачите на дисертационния труд, обектът, предметът и методологията на изследването, основните научни и практически проблеми, изследвани в дисертацията, изводите и заключенията, представящи резултатите и достиженията на дисертационния труд, както и предложенията *de lege ferenda*. Представени са също и множество източници и публикации по темата на дисертацията – наши и чуждестранни научни трудове, нормативни източници, интернет сайтове.

Очевидна е сериозната подготовка и опит на дисертанта в изследваната от него материя, която е по силите само на добре запознат и проникнал в същностната проблематика на темата изследовател. Участията му в международни обучителни и изследователски програми, както и публикациите му в престижни научни издания, са допълнителен аргумент за признаване и оценяване на важноста и качествата на работата му по разработваните от него проблеми, свързани с дисертационното изследване.

Представеният научен труд покрива напълно критериите за дисертабилност както по вид и обем, така и от структурна и съдържателна гледна точка. Особено значими са достигнатите и изведени научни и научноприложни изводи – резултати на проведената съвместна изследователска работа, представляващи оригинален принос в науката. Тези висококачествени характеристики на труда са продукт на притежаваните от дисертанта задълбочени както общотеоретични, така и конкретни специални познания в изследваната област, и на способностите му за самостоятелни научни изследвания. Трудът е издържан в качествен и очевидно добре усвоен и свойствен на автора научен стил, при коректно представяне и анализиране на различните проблеми, становища и възможни решения, умело и аргументирано извеждане и обосноваване на поддържаните научни тези и достигнати изводи и резултати..

Изборът на автора да се насочи към една изключително важна област (която обобщено можем да представим като създаване на достъпна, удобна и достоверна електронна среда за правосъздаване и за правно информиране на обществото) говори за неговата вярна ориентация в проблемите на съвременното българско право, за решаването на които той смело и аргументирано предлага варианти за тяхното подобряване и усъвършенстване. Изключително оскъдни са съвременните български изследвания по тази тема, затова трудът на дисертанта с неговия обем, съдържание, обоснованост, изводи и предложения идва да запълни една съществена празнота в българската научна правна литература. Значими изследвания в тази област има

научният ръководител на дисертанта – проф. д.ю.н. Вихър Кискинов, които са ползотворен източник за творчество сътрудничество и приемственост в научните изследвания на дисертанта.

Поставената амбициозна цел – създаването на цялостен организационен и нормативен модел за официално електронно публикуване на нормативните актове в Република България, се детайлизира в поставените пред правното изследване задачи, формулирането, и по-важното – изпълнението на които, е сред особено важните достойнства и научни приноси на дисертационния труд. Те са групирани в две категории – официално електронно обнародване на нормативните актове в „Държавен вестник” и автентично електронно публикуване на консолидиран вариант на нормативните актове в сборник „Нормативни актове”. За целта авторът разглежда цялостния процес по създаване, приемане и обнародване на нормативните актове, обхващащ българския законодателен процес, приемането на подзаконовите нормативни актове на ниво Министерски съвет, периодичното актуализиране на нормативните актове и тяхното публикуване.

Коректно са посочени и ограниченията в изследваната проблематика, които остават извън обхвата на дисертационния труд, но които очевидно са в обсега на изследователския интерес на автора и могат да очертаят насоките, в които да се развият бъдещи изследвания в тази област.

Последователно, подробно, задълбочено и критично е изследван функционалният модел на нормотворческия процес в Република България, който обосновано се обвързва с фазата на обнародване на нормативните актове, като се прави изводът, че промяна в тази фаза с въвеждането на официално електронно обнародване в „Държавен вестник” (необходимостта от прехода от хартиени към официални електронни носители също е обстойно изследвана и обоснована) неминуемо ще даде отражение и върху предшестващите фази на процедурата по приемане на нормативните актове, а това от своя страна налага съществени промени и в тези фази.

Много любопитен, поучителен и полезен и същевременно с голяма стойност в научно-познавателно отношение е и направеният от автора исторически преглед на средствата за оповестяване и публикуване на правните актове, както и сравнителноправният анализ на практиките по обнародване на законодателството в световен мащаб, включително на Официалния вестник на Европейския съюз, съпоставено с актуалното състояние на правната уредба на българския „Държавен вестник”.

В резултат са изведени съществените особености на българския нормотворчески модел, недостатъците на които авторът прецизно разкрива и откроява като контрапункт на впоследствие предложените от него решения за тяхното отстраняване.

Същият критично-аналитичен и отговорен изследователски подход е приложен при разглеждане на втората група задачи в обхвата на дисертацията, а именно – проблемите на консолидацията на нормативните актове. Представяйки понятието „консолидация” с неговите различни значения, авторът изследва консолидацията като обединяване на всички актуални разпоредби от даден нормативен акт в един документ, съобразно структурата на акта, изяснява необходимостта и важността от нейното провеждане, правната ѝ същност като част от законодателния процес и предлага необходимите мерки, които да осигурят достъп до официални електронни консолидирани версии на нормативните актове, като обосновава и на теоретично ниво възможността чрез нея да се изгради концептуален модел на производството за организиране на правната материя. В развиване на своите схващания дисертантът стъпва на стабилна сравнително-правна основа, от която да открие най-подходящите модели за прилагането им в нашите условия.

Авторовите изследвания кулминират в подробно разработените негови конкретни предложения *de lege ferenda* и в двете проблемни области, в които са насочени решаването на задачите и са осъществени научните и научно-приложните приноси на дисертационния труд. В тях се проявява както проникновеното и обосновано разбиране на дисертанта за теоретико-практическите аспекти на предложените от него промени, така и неговата не само правна, но и технологична подготвеност и виждания за някои чисто организационно-технически моменти в процеса на организационно-функционалните и нормативни модели за признаване и усъвършенстване на електронната публикация на нормативни актове в „Държавен вестник”, съответно и на процесите по електронна консолидация на нормативните актове в българското законодателство (в тази част особено оригинално е предложението на автора, позовавайки се на Решение № 2357 от 16.02.2011 г. по адм. д. № 14072/2010 г., за възобновяване на дейността на редакция „Нормативни актове“, която да издава сборник „Нормативни актове“ в електронен вид, удостоверен в Министерския съвет, с последващо периодично внасяне на сборника в Народното събрание за утвърждаването му с решение).

Вероятно пред българското право предстои още дълъг и нееднозначен процес по осъзнаване и проникване от разбирането за важността и значението на представените в

дисертацията проблеми и предлагани пътища за тяхното решаване. Нормативни промени, особено на законово равнище, се влияят от огромно множество политически, икономически, международни, технологични, правно-технически, обществени и други фактори, сред които научните аргументи не винаги намират своето необходимо и подходящо място. Но заслужава внимание, адмирации и подкрепа смелият, новаторски и обоснован подход на изследователя в предлаганите от него идеи, дори конкретиката по тяхната евентуална реализация да се повлиява често пъти от „други“ обстоятелства. Не се съмнявам, че препоръчителното бъдещо издаване на дисертацията като монографичен труд (разбира се, с необходимите корекции в чисто граматическо отношение:) ще повлияе за създаването на критична маса трезвомислещи и отговорни фактори, които да проведат в законодателството и в правната и обществена практика и тази необходима и желана реформа.

В заключение убедено потвърждавам и поддържам своята положителна оценка на представения дисертационен труд, като предлагам на членовете на научното жури да гласуват положително за придобиване от дисертанта Валентин Красимирович Каменов – докторант към катедра „Теория и история на държавата и правото“ към Юридически факултет на Софийски университет „Св. Климент Охридски“, на образователната и научна степен “ДОКТОР“ по професионално направление 3.6. Право (Правна информатика).

Дал становището:

/доц. д-р Орлин Радев/